

νων στραλερών και εἰς τὴν ἀπουσίῳσιν τῶν δυνάμεων, ὧν τὰς ἀπλᾶς ἐνεργείας θέλουσι νὰ γνωρίζωσιν.

Εἰς τὰ ἐπιθλάσσια ἐργαστήρια, ἰδίᾳ ἀπ' αὐτῆς τῆς ἰδρύσεως αὐτῶν, τοιαῦται ἐπεκράτησαν ἰδέαι· ἡ ἀπλῆ παρατήρησις, ἡ συλλογὴ και περιγραφὴ τῶν ζῶων δὲν ἐθεωρήθησαν ὡς μόνη ἐπιστημονικὴ ἀπασχόλησις εἰς τὰ σοφὰ ταῦτα ἰδρύματα, ἀλλὰ δημιουργοῦντες αὐτὰς ταύτας τὰς συνθήκας τῆς ζωῆς τῶν διαφόρων θαλασσίῳν ζῶων ἐντὸς εὐρυτάτων ἐνυδροτροφείων, ἐπεχείρησαν νὰ καταλάβωσιν ἐπ' αὐτοφώρῳ αὐτὴν ταύτην τὴν φύσιν, τελούσαν τὰ φαινόμενα αὐτῆς.

[Ἐπεται τὸ τέλος].

Ο ΒΟΥΡΚΟΛΑΚΑΣ

ΔΡΑΜΑ ΣΕ ΤΡΕΙΣ ΠΡΑΞΕΣ

ΠΡΟΣΩΠΙΑ

ΚΩΣΤΑΝΤΗΣ }
ΣΑΡΑΝΤΗΣ } γυιοὶ τῆς Δέσπωσ.
ΘΑΝΑΣΗΣ }
ΚΡΑΛΗΣ, πρᾶματεὺτῆς τῆς Βαβυλώνας.
ΣΤΕΦΑΝΗΣ, κατόπι πάτερ Συνέσιος.
ΚΕΡΙΑΚΟΣ, ἀγωγιάντης.
ΔΕΣΠΩ
ΑΡΕΤΟΥΛΑ, κόρη τῆς Δέσπωσ.
ΓΑΡΟΥΦΑΛΙΑ }
ΠΕΡΜΑΘΙΩ } γειτόνισσες.
ΠΙΠΙΝΙΩ }
Φάντασμα τῆς Ἁγιά Μαρίνας.
Παλιάρικα, κορίτσια, βιολιτζήδες.
ΤΟΠΟΣ, χωριὸ τῆς Ἀνατολῆς

ΠΡΩΤΗ ΠΡΑΞΗ

ΣΚΗΝΗ Α'

Δρόμος τοῦ χωριοῦ ἀπὸ τ' ἀριστερά, ἡ ξώπορτα τοῦ σπιτιοῦ τῆς Δέσπωσ, μετὴν αὐτῆς μέσα ἀντικρῶ, τὸ περιβόλι τῆς Δέσπωσ, μετὴν τὸ σπίτι στὸ πλάγι. Δεξιά, τὰ σπῆτια τῆς Περμαθίως και τῆς Πιπινιώσ. Οἱ δύο γειτόνισσες καθοῦνται στὰ κατώφλια τους, βράδου βράδου.

ΠΕΡΜΑΘΙΩ, ΠΙΠΙΝΙΩ

ΠΙΠΙΝΙΩ

Μ' ἔτρωγε, κι ὄλο μ' ἔτρωγε ταῦτί μου ἀπὸ τὸ πρωί. Ἄρραβῶνας μυρίζε! πάλι.

ΠΕΡΜΑΘΙΩ

Ταῦτί σου σένα σὲ τρώει μόνο σὰν ἀποδεχτῆ τὰ μαντάτα κ' ὕστερα. Στὸν κλήδωνα νὰ τὰ λὲς αὐτά.

ΠΙΠΙΝΙΩ

Νὰ μὴ χαρῶ τὴ Μαριώ μου, σοῦ λέω, τίποτις δὲν ἄκουσα. Ἄμὲ νὰ μὴν μποροῦμε δὲ και μεῖς νὰ δοῦμε δεντρί, και νὰ στοχαστοῦμε τί λογῆς λουλοῦδι θὰ βγάλῃ;

ΠΕΡΜΑΘΙΩ

Ἄ! Δὲν ἄκουσες, μόν' εἶδες κάτι. Τὰ μάτια σου τοῖχους τρυποῦν και κρυφοκοιτάζουν, και σὺ γι' αὐτὰ μου μιλάς.

ΠΙΠΙΝΙΩ

Ἄμὲ στὸ καλό, κκημένη, κι ἄδικα μὲ κολάζεις. Ψυχὴ δὲν τρύπησα τοῖχο νὰ δῶ. Τώρα δὲν κρύβονται τὰ κορίτσια σὰ θένε ἀγάπες, κ' ἐννοια σου. Στὸν καιρὸ μας εἶταν αὐτά. Κι ἄμὲ δὲ θυμᾶσαι, κκημένη, τότες ποῦ ἦρθ' ὁ Γληγόρης μου ἀπὸ τὴ ξενιτεία, τί κακὸ ἔγεινε ὥσπου νὰ μοῦ πάρῃ τὸ πρῶτο φιλί; Σὰν τρελλὸς μὲ κυνηγοῦσε μες στὴν αὐλή. Ἡ παρέα τριγύρω, και γῶ μετὸ δίσκο στὰ χέρια νὰ χώνουμαι ἀπὸ δῶ κι ἀπὸ κεῖ ὥσπου βγῆκε στὴ μέση ἡ θειά μου ἡ Βαρβάρα, και φώναζε πῶς αὐτὰ μαθὲς δὲν ταιριάζουσε σὲ τιμημένα κορίτσια.

ΠΕΡΜΑΘΙΩ

Κακὸν καιρὸ νᾶχης, ποῦ τὰ εἶπες χιλιάδες φορές, κ' ἔρχεσαι πάλι και μοῦ τὰ στρώνεις σὰ νὰ εἶναι τὰ νυφικά σου. Ἐλάχιστα μιὰ και καλή, ποῦ γῆρεψες, και ζάρωσε τὸ πετσί σου, κι ἀκόμα γνώση δὲν ἔβαλες.

ΠΙΠΙΝΙΩ

Αἶ, καψοῦλα μου, Βασιλικὸς κι ἄ μαραθῆ—

ΠΕΡΜΑΘΙΩ

Νὰ μαραθῆς και νὰ ξεραθῆς.

ΠΙΠΙΝΙΩ

Περίδρομος νὰ σὲ κόψῃ! ποῦ δὲν ἀφίνεις μιὰ Χριστιανὴ νὰ θυμηθῆ και τὰ νιχτά της.

ΠΕΡΜΑΘΙΩ

Μωρὴ τὰ νιχτά σου θ' ἀκοῦμε, ἢ τὸν ἀρραβῶνα μαθὲς;

ΠΙΠΙΝΙΩ

Ἄπὸ τῶνα ἤθελα νᾶρθοῦμε στᾶλλο. Και σὺ πάλι μᾶς κάνεις δὲ τὴν ἀνήξερη!

ΠΕΡΜΑΘΙΩ

Τὰςτροπελέκι νὰ πέση και νὰ μετὴ κάψῃ, ἀνίσως κι ἄκουσα τίποτις. Ἐνα γαμπρὸ ξέρω στὴ γειτονιά μας, κι αὐτὸς εἶνε τῆς Τρυποβοράκας ὁ γυιός.

ΠΙΠΙΝΙΩ

Τώρα μᾶς ζῦπνησες και τοῦ λόγου σου. Ὁ κόσμος τῶγει τοῦμπανο και σὺ μᾶς τῶβγαλες γιὰ κρυφό. Ἐλα, μωρὴ, πιὸ κοντά, γιατί κ' οἱ τοῖχοι αὐτὰ ἔχουν. Ὁ Στεφανῆς μωρὴ εἶναι, ὁ Στεφανῆς, ὁ Στεφανῆς!

ΠΕΡΜΑΘΙΩ

Στὰ ὄρη, στὰ βουνά, και στὰ κλαδιά, και στὰ ξερὰ τὰ δέντρα! Και μετὴ ποιάννα!

ΠΙΠΙΝΙΩ

Νὰ! ἐκεῖ ποῦ στέκουμουν ἀπόψε και θέμιαζ' ἀπὸ τὸ παράθυρο, γυρίζω, και τί νὰ δῶ ἐκεῖδὲ κατὰ τὸ περιβόλι τῆς Κερᾶ Δέσπωσ! Τὸ Στεφανῆ μας νὰ κόβῃ βόλτες ἀπ' ἔξω! Τώρα, εἶταν ἡ Ἀρετοῦλ' ἀπὸ μέσα, δὲν εἶτανε, Θεὸς τὸ ξέρει. Μὰ γυναίκα ποῦ εἶδε κ' ἔπαθε πολλὰ στὴ ζωὴ της, δὲ χρειάζεται δὲ και δάσκαλο νὰ τῆς πῆ πῶς δύο και δύο κάνουν τέσσερα!

ΠΕΡΜΑΘΙΩ

Ἄπὸ τὸ Θεὸ νὰ τὸ βρῆς, ποῦ ἀβάνιασες τὸ πιὸ τιμημένο κορίτσι μας δίχως νὰ τὸ δῆς κιόλας!

ΠΙΠΙΝΙΩ

Μηγαρή σου εἶπα γὰ πάλι πῶς τᾶψησαν κιόλας; ἀρραβῶνας, σου εἶπα, μυρίζει.

ΠΕΡΜΑΘΙΩ

Τέτοιον ἀρραβῶνα, γιὰ τίς κόρες σου νά τονε φυλάγης, κι ὄχι γιὰ τῆς Ἀνατολῆς τὸ καμάρι.

ΠΙΠΙΝΙΩ

Ναί, εἶδες δά, λίγα μᾶς ἔφτειαζες καὶ σὺ στὸν καιρό σου, τότες ποῦ τὸν ἄφινες τὸν ἔρμιο σου καὶ ἔλα Χριστὲ καὶ Παναγιὰ μου!

ΠΕΡΜΑΘΙΩ

Ὅχι, μόνο σὰν καὶ σένα, ποῦ πρὶ νὰ σοῦ δώση δαχτυλίδι, σοῦ τραγουδοῦσε κάτω ἀπ' τὰ παράθυρα.

ΠΙΠΙΝΙΩ

Χάρη νᾶχης τὸν Ἄη Γιάννη, ποῦ πῆγα καὶ λειτουργήθηκα σήμερα καὶ δὲν ἔρχουμαι μὲ τὰ νύχια μου νὰ τὰ χύσω τὰ μάτια σου ποῦ ἡ γλώσσά σου μέτρο δὲν ἔχει.

ΠΕΡΜΑΘΙΩ (χαμηλά).

Καὶ δὲν κοιτάξεις, θεότυφλη, νὰ τηνε δῆς τὴν κοπέλλα στὸ παράθυρ' τῆς ἐκεῖδ' ποῦ στέκεται μοναχὴ τῆς;

ΠΙΠΙΝΙΩ

Καὶ δὲν τονε βλέπεις, καὶ τὸ Στεφανῆ μέσα στὸ περιβόλι κοντὰ στὶς πορτοκαλιές; Δὲς τονα τὸν ἀδιάντροπο, καὶ μὴ μοῦ ψάλλης πῶς δὲν ξέρουν κ' οἱ ἀρχοντοπούλες ἀπὸ κρύφτες ἀγάπες. Καὶ πιὸ λουλούδι δὲν ἔσκυψε μέλισσα νὰ τὸ βυζάξῃ, μὰ φτωχικὸς μενιζὲς εἶταν ἡ ἀρχοντικὴ γιασουμί! Ἔλα τώρα καὶ χῶσου μέσα νὰ κρυφοδοῦμε ἀπὸ πάνω, νὰ μὴ μᾶς νοιώσουν καὶ τοὺς χαλάσουμε τίς δουλειές.

(Μπαίνουν, καὶ κρῦβονται ἀπάνω στὸ σπίτι τῆς Πιπινιώ, κοντὰ σὲ παράθυρο ποῦ βλέπει στὸ περιβόλι).

ΣΚΗΝΗ Β'

Ἡ ἴδια πρὸ σκοτεινά. Ὁ Στεφανῆς ἀνάμεσα στὶς πορτοκαλιές. Ἡ Ἀρετοῦλα στὸ παράθυρο δίχως νὰ τονε βλέπῃ.

ΑΡΕΤΟΥΛΑ, ΣΤΕΦΑΝΗΣ

ΑΡΕΤΟΥΛΑ

Ἦθελα νὰ ξέρω, σὰ μὲ γεννοῦσε ἡ μάνα μου, τί πουλὶ κελαιδοῦσε μέσα σὲ τοῦτο τὸ περιβόλι, καὶ μὲ μάγεψε, καὶ δὲν μπορῶ νὰ κλείσω τὸ βράδ' παράθυρο δίχως νὰ σκύψω καὶ νὰ τὸ δῶ! Καὶ γιατί μαθὲς νὰ μοῦ πῆ ἡ στρίγλα ἐκεῖνη ἡ γύφτισσα πῶς θὰ τᾶφήσω τὸ σπιτικό μου, καὶ θὰ μισέψω στὰ ξένα, μὰ θᾶρθω πάλι στὸν τόπο μου, καὶ θᾶρθω, λέει, μὲ πρωτοτάξιδο καράβι ποῦ θᾶχρη σύννερα γιὰ πανιά! Ὑστερα σὰ νὰ βούρκωσε ἡ καχημένη κ' ἔκαμε νὰ φύγῃ, μὰ κοντοστάθηκε πάλι, καὶ ξαναγύρισε, καὶ μοῦ εἶπε πῶς—σὲ καλὰ χέρια θὰ πέσω καὶ νὰ μὴ νοιάζουμαι! Ἀνάθεμα τὴν ὥρα ποῦ ἤρθε καὶ νὰ μὴ νοιάζουμαι! Ἀνάθεμα τὴν ὥρα ποῦ ἤρθε καὶ νὰ παραξάλλισε στὰ καλὰ καθούμενα! Μὰ ἐνοια τῆς δά, καὶ δὲ θὰ βγοῦν τὰ φαρμακερά τῆς τὰ λόγια. Ὁ ἄνεμος νᾶρθῃ, δὲ μὲ βγάξει ἀπὸ τὸ σπιτάκι μου. Μέσα στὰ θεμέλια του εἶναι ριζωμέν' ἡ καρδιά μου, καὶ τᾶγέρι του γλυκοθρέφει τὰ φυλ-

λοκάρδια μου. (Βλέπει τὸ Στεφανῆ). Ἰσαλεύει κάποιος ἐκεῖ, ἢ φάντασμα βλέπω; Ὁ ἴδιος πάλι! Τᾶθεόφοβο τὸ παιδί, ποῦ πρέπει νὰ ξεφωνήσω νὰ τονε διώξω, κι ὡς τόσο δὲν πάει ἡ καρδιά μου! (ἄψά). Σύρε, σύρε νὰ μὴ σὲ νοιώσουν, κακόμοιρε, καὶ μ' ἀράνισες. Στείλε ὅσα θέλεις μηνύματα καὶ προξενητάδες, μὴν πολεμᾶς ὅμως ἀπὸ παράθυρα νὰ μοῦ στέλνης ἀγάπες, γιατί ἔχουν πίκρες αὐτὲς οἱ ἀγάπες, δὲν τᾶγγίζεις αὐτὰ τὰ λουλούδια χωρὶς νὰ ματώσης τὰ χέρια σου, ἀγγυλώνουν καὶ φαρμακῶνουν τὰ κρυφογύρευτα τὰ φιλιὰ.

ΣΤΕΦΑΝΗΣ

Ἡ δική μου ἡ ἀγάπη ἀγγύλια δὲν ξέρει ξέρει τὸ βαθύκοπο τὸ μαχαίρι ποῦ χώνεις στὰ σωθικά μου. Πές μου, Ἀρετοῦλα μου, φῶς μου, γιατί δὲ θέλεις νὰ μ' ἀγαπήσης; τί εἶναι ποῦ λαχταρεῖς καὶ δὲν τῶχω, ψυχὴ μου; Ἄν εἶναι ἀγάπη λεβέντικη, πρόσταξέ με νὰ περπατήξω μέσα στὶς φλόγες, σὲ γκρεμνοὺς νὰ πάγω νὰ πέσω, φεῖδια ν' ἀγκαλιάσω, μέσα στὴν πίσσα νὰ βράσω.

ΑΡΕΤΟΥΛΑ

Κι ἄ δὲ λείψης ἀπὸ τοῦτο τὸ κόλασμα, βράζει ἀπὸ τώρα ἡ πίσσα ποῦ μπορεῖ δυὸ ψυχὲς ἀντὶς μιὰ νὰ πάρῃ στὰ βάθια τῆς.

ΣΤΕΦΑΝΗΣ

Γιατί τὸ λὲς αὐτό, Ἀρετοῦλα; Ποῦ σ' ἀγάπησα τάχα; Ἐγὼ κακὸς δὲν εἶμαι. Γιατί νὰ κολαστῶ, καὶ γιατί νὰ κολάσω; Ἐγὼ ἀπὸ τὴ στιγμή ποῦ σ' ἀγάπησα ἔγειν' ἀρνὶ μοναχό, σὰν κορίτσι ἄκακος εἶμαι. Πές μου, Ἀρετοῦλα. Μπορεῖ νὰ πάῃ στὴν Κόλαση παιδί ποῦ χαμογελαῖ τῆς μάνας; Ἰ στὴν Κόλαση πάει ἡ μάνα ποῦ τὸ γλυκοχαδεύει; Πές μου τᾶηδόνια ποῦ κελαιδοῦν τὴν ἀγάπη τους, στὴν Κόλαση πᾶνε;

ΑΡΕΤΟΥΛΑ

Ντροπὴ καὶ καταφρόνιο μελετᾶς νὰ μᾶς φέρης, καὶ γιὰ πουλάκια μοῦ κουβεντιάζεις; Αὐτὸ τὸ πουλάκι ποῦ βλέπεις ἔχει μάνα κι ἀδέρφια, καὶ καὶ νὰ κελαιδῆς τὰ τραγούδια σου.

ΣΤΕΦΑΝΗΣ

Ξέρεις πῶς θὰ φρενιάσουν, καὶ γι' αὐτὸ μοῦ τὸ λὲς. Μῆτε νὰ τὴν ἀκούσουνε δὲ θὰ καταδεχτοῦν τὴ φτωχικὴ προξενιά μου. Μὲ τρώγ' ἡ ἀγάπη σου, Ἀρετὴ μου, καὶ σωτηριὰ δὲ βλέπω ἄλλη παρὰ τὸ ναὶ σου καὶ τὴν κρύφια στεφάνωση.

ΑΡΕΤΟΥΛΑ

Νὰ μὴ σὲ ξανακούσω, καχημένε! Νὰ μὲ κλέψῃ, λέει! Χριστὸς καὶ Παναγιὰ! Φύγε, ἀθεόφοβε, γιατί φώναξα κιόλας. (Σφαλᾶει τὸ παράθυρο ἡ Ἀρετοῦλα).

ΣΤΕΦΑΝΗΣ (μοναχός).

Μ' ἔνα χαμογέλιο τῆς ἀρπαξε τὴν καρδιά μου, καὶ τώρα τὴ σέρνει καὶ τὴν πληγώνει σὲ πέτρες καὶ βράχους. Θᾶρρεψα πῶς εἶταν τῆς ἀγάπης ἐκεῖνο τὸ χαμογέλιο, καὶ πιάστηκε! Καὶ μπῆκε τᾶγκίστρι τόσο βαθιά στὰ σωθικά μου, ποῦ σπαρταρῶ καὶ ξετινάζουμαι νὰ γλυτώσω, καὶ δὲν μπορῶ. Δὲν μπορῶ ν' ἀνεσάνω. Ματώνουν τὰ σπλάχνα μου, κι ὁ νοῦς μου γυρίζει. Μοῦ ἔρχεται νὰ πάρω ἕνα δρόμο,

νά πηγαίνω, νά πηγαίνω καί νά μὴ σώνεται. Ν' ἀνεβαίνω καί νά κατεβαίνω βουνά, ποτάμια νά περνῶ γιὰ νά σβύσω τὴ φλόγα μου, σὲ ρημιές νά πλανιέμαι, νάνασπανάζω, καί νά τρομάζουν τὰ γρίμια. Νά φεύγουν τὰ γρίμια, καί γὼ νά μένω μονάχος, πάντα μονάχος. . . . Ἀρετοῦλα μου, Ἀρετοῦλα, μὴν τὸ κάμης αὐτὸ τὸ κακό! "Ἄνοιξε τὸ παράθυρο νά φέξῃ πάλι ὁ κόσμος, νάνασθηθῆ ἡ ψυχὴ μου. Λυπήσου με, Ἀρετοῦλα, καὶ χάνουμαι. Σὰν τὸ κερί θά λυώσῃ ἡ νιότη μου, αὐτὴ ἡ νιότη ποῦ ἔγινε γιὰ τὰ σένα. Μὴν τὸ πῆς πῶς εἶμαι τῆς φτώχειας παιδί, αὐτὰ τὰ χέρια μποροῦν παλάτι νά χτίσουν, καί νά κάθεται μέσα μυριοκαμάρωτη νά τραγουδᾷς τὴν καλοτυχιά σου.

"Ἄχ, τοῦ κάκου! Κατεβαίνει τὸ σκοτάδι στὴ γῆς καὶ τὴ σαβανώνει. Βασίλειψ' ὁ ἥλιος τούρανοῦ, βασιλεψὲ κι ὁ δικός μου. Γλυκοφέγγουν ὡς τόσο ἀπὸ μέσα τὰ σπύτια. Ἀχτινοβολοῦν τὰ μίλητ' ἀστέρια. Μουρμουρίζουν τὰ μπελοθάρακα, καὶ τὸ νερὸ τῆς βρύσης, ἀκοίμητος μάρτυρας τῆς ἀγάπης ποῦ ζωντανεῖ τὸν κόσμο, κατακυλάει καὶ φεύγει σὰν τίς ὥρες μιᾶς εὐτυχισμένης ζωῆς. Ἡ ζωὴ μου ἐμένα θάχῃ ὥρες δίσεχτες καὶ βαρεῖς! Θὰ γυρεύουνε νά περάσουνε, νά φύγουν, καὶ δὲ θὰ μποροῦνε. Λίμνη, λίμνη βαθεῖα καὶ θολὴ τὴν ἕκαμες τὴ ζωὴ μου, ἐσύ ποῦ μὲ γλυκοδρόσιζες μὲ τὰ λόγια σου, καὶ τὸ πιστευα πῶς ὁ Θεὸς μάγαποῦσε! Ὁ Θεός! Ἄς ἤξερα γιατί μοῦ τὴν ἔδωσε ὁ Θεός αὐτὴ τὴ λαχτάρα! Τί μοῦ τὴν ἀναψε τέτοια φωτιά! "Ἐλα, ἐσύ ψυχὴ τοῦ πατέρα μου, ποῦ χρόνια τονε λειτουργοῦσες, ἔλα καὶ πὲς μου, γιατί αὐτὸ τὸ μεγάλο τὸ κρῖμα! (Ἀκκουμπάει σὲ δέντρο, ὕστερα τραβιέται καὶ χάνεται στὸ βάθος σιγὰ σιγὰ).

ΣΚΗΝΗ Γ'

Ἡ ἴδια· οἱ δύο γειτόνισσες βγαίνουν ἀπὸ τὴν πόρτα τῆς Πιπινιώ.

ΠΕΡΜΑΘΙΩ, ΠΙΠΙΝΙΩ
ΠΕΡΜΑΘΙΩ

Ἀνάθεμά σε, παλιογλωσσού, ποῦ πῆρες ἔτσι στὸ λαιμό σου τὸ παινεμένο μας τὸ κορίτσι. Καὶ δὲν εἶδες πῶς ἐσφαλῆχτηκε μέσα δίχως μῆτε ματιά νά τοῦ ρίξῃ; Ἔτσι μοῦ θάρρεψες πῶς εἶναι: σὰν τὰ μοῦτρά σου κ' οἱ ἀρχόντισσες! Κρῖμα μοναχὰ ποῦ δὲν τότε μυρίστηκε ὁ κύρ Κωσταντῆς τὸν προκομμένο τὸ Στεφανῆ σου, ποῦ ἔμαθε δὰ κι αὐτὸς νά διαβάξῃ ψαλτήρι, καὶ μοῦ λιμπίστηκε ἀρχοντοπούλες! Σὰ νά τὸ ξέχασε πῶς εἶτανε μυρολογίστρα ἡ θειά του.

ΠΙΠΙΝΙΩ

Δαιμόνιο, καὶ τί δαιμόνιο τὸν ἔχει πιασμένο! Γλίγωρα θὰ τὸν ἀκούσουμε στὸ μοναστήρι κι αὐτόν. Τόνε ζούρλαναν τὰ γράμματα τὸ δύστυχο, ἴσως τράβηξε κιόλας νά πάῃ νά πνίξῃ κανέναν τότες ποῦ ξεκίνησε ἀπὸ τὸ δέντρο ποῦ γύρευε νάγκυκαλιάση σὰν τοῦ σφάληξε τὸ παράθυρο τὸ κορίτσι. Μωρή, καλὰ κ' ἔπαιζαν ἀπὸ τὸ πρῶ! τὰ ματόφυλλά μου! Ἀκούς ἐσύ, λέει! Λεβέντικες ἀγάπες μοῦ γουστάρησε τὸ παπαδοπαιδί! Κι ἀμὲ δὲν πάει

νά φαίνη! Καλὰ τοῦ τᾶψαλε τὸ κορίτσι, μωρή, ὄχι σὰν καὶ μᾶς, ποῦ ξεμουλιστήκαμε προὶ νά ξέρουμε τὰ κακὰ τῆς μοίρας μας.

ΠΕΡΜΑΘΙΩ

Γιὰ λόγου σου νά τὰ λὲς αὐτά, κι ὄχι γιὰ μένα, ποῦ—

ΠΙΠΙΝΙΩ

Ποῦ τᾶξερεις μαθὲς κι αὐτά!

(Τρέχει ἡ Περμαθιώ νά χτυπήσῃ τὴν Πιπινιώ, καὶ χώνονται κ' οἱ δύο τοὺς μέσα στῆς Πιπινιώ).

ΣΚΗΝΗ Δ'

Χαγιάτι τῆς Δέσπως. Νύχτα. Ἡ Δέσπω κάθεται στὸ μιντέρι καὶ κλώθει. Πλάγι τῆς πλέκει ἡ Ἀρετοῦλα. Ὁ Κωσταντῆς κάθεται κοντὰ σὲ παράθυρο καὶ κοιτάζει κάποτες ἔξω.

ΔΕΣΠΩ, ΚΩΣΤΑΝΤΗΣ, ΑΡΕΤΟΥΛΑ
ΔΕΣΠΩ

Τί νά εἶτανε μαθὲς αὐτὸ τὸνειρο! Ἐνα καράβι, θεόρατο καράβι, καὶ μέσα κόσμος ἀμέτρητος, κι ὅλο τὸ σπιτικό μας μαζί! Καὶ νά μὴν εἶναι, λέει, θάλασσα, μόνο νά εἶναι στεριά, καὶ νά γλιστρή τὸ καράβι καὶ νά πηγαίνη μὲ μιὰ γλιγωράδα, σὰν ὄνειρο! Καὶ νά μὴν ἀνοίγῃ στόμα ψυχὴ νά μιλήσῃ, μόνο νά κάθονται ὅλοι ἀμίλητοι καὶ χλωμοί.— Ἐλα Χριστὲ καὶ Παναγιά μου! (Βάζει τὰ δαχτυλίστρα στὴν πάντα, καὶ κάνει τὸ σταυρὸ τῆς), ἄσκημο ὄνειρο!

ΑΡΕΤΟΥΛΑ

"Ἄχ, πῶς μὲ τρομάζεις, μάννα, μ' αὐτά σου τὰ ὄνειρα!

ΚΩΣΤΑΝΤΗΣ

Καὶ νά 'δῆς ποῦ θὰ βγοῦν τὸ μῆνα ποῦ δὲν ἔχει σάββατο.

ΔΕΣΠΩ

"Ἄς εἶμαι ὡς τόσο καλὰ ποῦ πῆγα καὶ τὸ εἶπα τῆς Γαρουφαλῆς ἄμα σηκώθηκα τὸ πρῶ, νά μὴν ἀληθῆψῃ τὸ ἔρρο. Ἐβαλες, Ἀρετοῦλά μου, τὸ νερὸ στὴ φωτιά; Πήγαίνε, κόρη μου, βάλτο, νά σὲ λούσω ἀπόψε στοῦ φεγγαριοῦ τίς ἀχτίδες, νά τὰ κάμω στὴν ἀστροφεγγιά τὰ σγουρά σου. Σῆκω, ἀγάπη μου, κ' ἔχε τὸ νοῦ σου καὶ στὸ φαεὶ τῶν παιδιῶν· ἄργησαν οἱ βλογημένοι, καὶ πρέπει νά μποδίστηκαν κάπου.

ΑΡΕΤΟΥΛΑ

Σὲ ξέρω, μαννοῦλα μου, καὶ πιά δὲ μὲ γελᾷς. Κάτι θες νά τοῦ κρυφομιλήσῃς πάλι τοῦ Κωσταντῆ. Ἦθελα καὶ γὼ νά σοῦ πῶ κάτι, μὰ καλύτερα ὄχι.

(Σηκώνεται νά βγῆ).

ΔΕΣΠΩ

Σὰν τί λογῆς;

ΑΡΕΤΟΥΛΑ (μοναχῆ τῆς).

Γιατί νά τὸν καταλαλήσω τὸ δύστυχο! Αὐτὸς κακό δὲν εἶχε στὸ νοῦ του. Εἶτανε μιὰ τρέλλα, μὰ θαρρῶ πῶς γιατρεύτηκε τώρα. (ἄψά) Τίποτις, μάννα μου, τίποτις. Ἔτσι τὸ εἶπα νά σὲ πειράξω. (Βγαίνει).

ΔΕΣΠΩ

Ὁ Θεὸς νά μᾶς τὴ φυλάγῃ· εἶδες ἐσύ, Κωσταντῆ μου, ποτέ σου τέτοια μορφιά;

ΚΩΣΤΑΝΤΗΣ

Τὴν παραχαδεύεις, σοῦ λέγω, μάννα, καὶ θὰ μᾶς τὴ χαλάσης. Καμάρωνέ την ὅσο θές ἀπὸ μέσα σου, μὰ μὴν τῆς τὰ λές. Τὸ παιδί εἶναι βοτάνι ποῦ ὅσο τὸ χαδεύεις μαραίνεται καὶ ζαρώνει. Πότιζέ το στὴ ρίζα του, δίνε του ἥλιο κι ἀγέρι, μὰ μὴν τὸ πολυαγγίζης.

ΔΕΣΠΩ

Νὰ εἰσυνα μάννα, θὰ τόνιωθες τί θὰ πῆ μονάκριβη κόρη. Εἶναι κι ὁ ἀποξύστης μας, Κωσταντῆ μου, κ' ἔχει κι αὐτὸ νὰ πῆ. Τριῶ μηνῶν τῆνε βύζανα σάνε συχωρέθηκε ὁ μακαρίτης ὁ κύρης σου. Καὶ γύρισε καὶ μοῦ εἶπ' ὁ καημένος:— Δέσπω, ἡ Ἀρετούλα μου στὰ χέρια σου. Καὶ σφάληξε τὰ μάτια του καὶ πιά δὲ σηκώθηκε. Τὸ θυμάσαι. Δώδεκα χρόνων ἀγόρι σὲ εἶχα τότες. Πέρασαν τὰ χρόνια καὶ φύγαν. Μεγάλωσαν τὰ παιδιά μου, κ' ἡ Ἀρετούλα μας, ἔγεινε κοπέλλα κι αὐτή. Αἰ, καιρὸς εἶναι, γυιέ μου, ἐσένα σοῦ τὸ λέγω ποῦ εἶσαι κι ὁ πὸ γνωστικός μου, νὰ τῆς εὔρουμε γαμπρὸ ποῦ νὰ τῆς ἀξίζει.

ΚΩΣΤΑΝΤΗΣ (σηκώνεται).

Αὐτὴ τὴ δουλειὰ νὰ τὴν ἀφήσης ἀπάνω μου. Ἐγὼ θὰ τὴ βγάλω πέρα. Οἱ γαμπροὶ δὲ γίνονται ἄψε σβύσε. Χρειάζεται ὑπομονὴ τὸ κυνήγι τους. Ἐγὼ θὰ τονε βρῶ τὸ γαμπρὸ κ' ἔννοια σου. Καὶ τοῦ λόγου σου πιά κοιτάζε τὰ προικιά τῆς.

ΔΕΣΠΩ

Ναί, δὲ σοῦ λέγω, παιδί μου, μὰ ξέρουμε κάτι καὶ μεῖς οἱ γυναῖκες. Ἐκεῖνο ποῦ ἔχω μὲς στὴν καρδιά μου καὶ μὲ πλακώνει εἶναι, νὰ μὴν τύχη καὶ πέση τὸ πουλάκι μας σ' ἄσπλαχνα χέρια. Χίλιες φορές καλῆτερα νὰ τὸ θάψω, παρὰ νὰ τὸ ρίξω μέσα στ' ἀγκάθια τὸ χαδεμένο μου. Ἀγάπη, Κωσταντῆ μου, καὶ καλὴ γνώμη. Κι ὅλα τᾶλλα ἔρχονται μοναχά τους. Νὰ σοῦ πῶ τώρα. Εἶναι ἓνα παλικάρι ποῦ πάει νὰ λωλαθῆ μὲ τὴν ἀδερφή σου. Δὲν ἀποκότησε νὰ μᾶς κάμη, λέει, προξενειά, γιατί εἶναι, λέει, ἀπὸ φτωχικὸ σόγι, καὶ φοβοῦνται πῶς δὲ θὰ ποῦμε τὸ ναί. Μὰ τόμαθα ἀπὸ μέρος καλὸ, πῶς μᾶς θέν. Ἡ Κουταλιανὴ μοῦ τὸ ξεμυστήρηψε. Πές μου τώρα, Κωσταντῆ μου, ἂν εἶναι ὁμορφο καὶ τίμιο καὶ καλόγνωμο τὸ παιδί, καὶ τὸ ξέρω πῶς εἶναι, δὲν ἔχουμε μαθὲ βιὸς καὶ γιὰ κείνον;

ΚΩΣΤΑΝΤΗΣ

Νὰ μὴν τὰ ξανακούσω τὰ προξενέματα τῆς Κουταλιανῆς, ποῦ ἀνεκατώνεται στὶς δουλειές τῶν ἄλλων σὰν τὴν ὄρνιθα μὲς στάλῳνι. Νὰ πάγω νὰ τὰ πιᾶσω ταυτιά τῆς καὶ νὰ τὰ σέρνω ὥσπου αἷμα νὰ στάζουνε. Νὰ τὴν προιονίσω τὴν ἀσυμμαζευτὴ γλῶσσά τῆς, ποῦ σὲ βρῆκε μαλακόκαρδη καὶ σέπαιξε στὰ χεράκια τῆς πάλι, ἡ θεοκατάρρατη. Καὶ σύ, ἀπὸ τὴ βιάση νὰ παντρεύης τὴν κόρη σου, θὰ τῆνε δώσης καὶ κανενὸς ζητιάνου σιγὰ σιγὰ.

ΔΕΣΠΩ

Ἄκουσέ με, Κωσταντῆ, καὶ ζητιάνος δὲν εἶναι. Εἶναι παιδί καλομαθημένο καὶ γραμματιζούμενο.

ΚΩΣΤΑΝΤΗΣ

Γραμματιζούμενο; Μπὰς κ' εἶναι ὁ Στεφανῆς;

ΔΕΣΠΩ

Κι ἂν εἶναι, τί, Κωσταντῆ μου;

ΚΩΣΤΑΝΤΗΣ

Μὴ χειρότερα! Νὰ μπῆ νὰ μᾶς θρονιαστῆ δῶ μέσα καὶ τῆς μυρολογίστρας τ' ἀνίψι! Γιατί νὰ μὴ γυρέψουμε πρώτα τὸν καντηλανάρτη, ποῦ εἶναι καὶ καλαθᾶς! Ἐρμο νὰ μείνη καὶ σκοτεινὸ αὐτὸ τὸ σπίτι, γεροντοκόριτσο νὰ πλανιέται καὶ νὰ ξενοδουλεῖ ἡ ἀδερφή μου, τάποράγια τῆς γειτονιᾶς νὰ μαζεύη καὶ νὰ φτωχοθρέφεται, Στεφανῆδες ὅμως νὰ μὴ βλέπη μπροστά τῆς! Δὲν τὴν ἔχω τὴν ἀδερφή μου γιὰ τέτοιες γενιές. Μῆτε τὴ φαμελιά μου γιὰ τέτοια συμπεθεριά. Νὰ τῆς πῆς τῆς οἰλινάδας σου τῆς Κουταλιανῆς νὰ πάη νὰ τὰ λήη αὐτὰ στὴ βρούση, ἐκεῖ ποῦ τὸ θολώνουν τὸ τρεχάμενὸ τῆς νερὸ οἱ γλωσσούδες οἱ πλύστρες μὲ τὰ βρώμικα λόγια τους. Αὐτὸ τὸ σπίτι χτίστηκε σὲ θεμέλι' ἀρχοντάδικα, κι ἀρχοντάδικη στέγη τοῦ πρέπει.

ΔΕΣΠΩ

Παιδί μου, σὲ τιμῶ καὶ σὲ σέβουμαι γιὰ τὴν ξακουσμένη τὴ φρονημάδα σου. Εἶταν ὅμως πικρὰ τὰ λόγια σου κ' ἔχυσαν ἄδικη χολὴ σὲ καρδιές ποῦ δὲν τίς γνώρισες σὰν καὶ μένα ποῦ εἶμαι γυναίκα, καὶ καθμεῖρα τίς βλέπω καὶ τίς ἀκούγω. Μέσα στὰ φτωχικὰ τὰ καλύβια λάμπουν κάποιες περλάντια, χίλιες φορές πιὸ ἀτίμητα ἀπὸ τὸ διαμάντι αὐτὸ τοῦ δαχτυλιδιοῦ σου. Πετράδια, ποῦ δὲν τὰ πιάνει ἀθρώπου λόγος, γιατί εἶναι οὐράνια στολιδία ποῦ τὰ διαφρευτεῖ ὁ Θεός. Μὲ μιὰ καλὴ καρδιά ὅλου τοῦ κόσμου τὰ στολιδία δὲν παραβγαίνουνε. Μὴν τὰ λησμονῆς αὐτὰ ποῦ σοῦ λέγω, παιδί μου, καὶ σὰ γύρης τὸ κεφάλι σου ἀπόψε, ἄρησε τὴ γνώση σου νὰ τονε διώξη τὸν ὕπνο μιὰ ὥρα, καὶ νὰ καθρεφτίση τὴν ἀλήθεια καθάρια μέσα στοῦ νοῦ σου,—γιὰ χάρη τῆς ἀκριβῆς μας τῆς Ἀρετούλας.

ΚΩΣΤΑΝΤΗΣ

Ἄφησέ τα τώρα, μάννα μου, ἄφησέ τα. Πάγω νὰ δῶ ἂν ἀκουστήκαν αὐτοὶ οἱ δυὸ ταξιδιωτῆς μας. Εἶτανε νᾶρθουν πρῶτ' κι ἀκόμα δὲ φάνηκαν. Πρέπει νὰ τοὺς κράτησε ἄλλη μιὰ βραδιά στὴν χώρα ὁ Κράλης ποῦ ἦρθε γιὰ δουλειές ἀπ' τὴ Βαβυλῶνα. Τὸ ξέρεις πῶς εἶναι παλιός μου φίλος ὁ Κράλης, ἀπὸ τὸν καιρὸ ποῦ ἄρχισα νὰ ταξιδεύω στὰ μέρη τους. (Μοναχὸς του) Καὶ βγάζει κ' ἐκατὸ Στεφανῆδες ἀπὸ τὴν τσέπη του. (Βγαίνει).

ΣΚΗΝΗ Ε'

Ἡ ἴδια.

ΔΕΣΠΩ, ὕστερα ΑΡΕΤΟΥΛΑ.

ΔΕΣΠΩ

Ἐχει τὸ αἷμα τοῦ μακαρίτη, θαρρῶ πῶς τονε βλέπω μπροστά μου σὰν ξεφωνίζη. Μὰ εἶναι μάλαμα ἡ καρδιά του' κάκια τί θὰ πῆ δὲν τὸ ξέρει. Εἶναι ἡ περηφάνεια ποῦ τῆνε σκοτίζει κάποιες καὶ τὴ θολώνει τὴν καλωσύνη του. (Μπαίνει ἡ Ἀρετούλα).

ΑΡΕΤΟΥΛΑ

Μαννοῦλα, ἐσεῖς φωνάζετε, καὶ γὼ λούζουμουν μοναχὴ μου. Κοιτάζε τὰ μαλλιά μου πῶς θροῦνε

Ὁ Διάδοχος τῆς Ρωσίας Μέγας Δούξ Γεώργιος

σάν τὸ μετάξι. Καθίζω τώρα καὶ μοῦ τὰ μπλέκεις, νὰ σέ χαρῶ, γιατί ὅπου νὰ εἶναι θὰ φανοῦν κ' οἱ ἄλλοι.

ΔΕΣΠΩ

Πάρε τὸ μαξιλάρι καὶ κάθισε, κόρη μου, γιατί βαραίν' ἡ καρδιά μου, κι ὅταν σ' ἔχω σιμά μου, γίνουμαι καὶ γὼ χαρούμενη σάν καὶ σένα. Ἔτσι μοῦ ἔρχεται νὰ σ' ἔχω πάντα σιμά μου. Τόνε ζουλεύω τὸν καλότυχο ποῦ θὰ σέ κάμη δική του.

ΑΡΕΤΟΥΛΑ

Τί λές, μαννοῦλα; ἐγὼ παντρεῖς καὶ γαμπροὺς δὲ θέλω· καὶ νὰ σοῦ πῶ, μάννα μου· ἂν εἶναι νὰ πάρω ἄντρα, ἡ καρδιά μου μοῦ λείπει νὰ τονε διαλέξω ἀπατή μου, μὰ τὸ ξέρω πάλι πῶς αὐτὰ στὸν κόσμο δὲ γίνονται, καὶ λέγω, παρὰ νὰ μοῦ φυτεῦουν ξένες ἀγάπες τᾶδέροφια μου, κάλλιο νὰ μένω στὴν ἀγκαλιά σου, ποῦ τὴν ἔχω χάρισμα' ἀπὸ τὸ Θεό.

ΔΕΣΠΩ (μπλέκοντας τὰ μαλλιά της).

Κι ἂ σάφίναμε νὰ διαλέξεις, Ἀρετοῦλα, ποιόνα θὰ διάλεγες;

ΑΡΕΤΟΥΛΑ

Μὲ κάνεις καὶ γελῶ, καημένη μάννα! Σὰ νὰ εἶναι δὰ κ' οἱ γαμπροὶ κεράσια, νὰ βλέπης καὶ νὰ διαλέγης.

ΔΕΣΠΩ

Μὰ ἀπὸ τὰ λίγα παλικάρια ποῦ εἶδες, ποιόνα θὰ διάλεγες; ἔτσι, γιὰ χάξι.

ΑΡΕΤΟΥΛΑ

Ἄν εἶναι γιὰ χάξι, νὰ σοῦ τὸ πῶ. Ἐχει τῆς Στεφάνωσης τὸνομα, —

ΔΕΣΠΩ (μοναχῆ της).

Ὁ Στεφανῆς!

ΑΡΕΤΟΥΛΑ

Εἶν' ὁμορφος καὶ χαριτωμένος, μὰ ὁ καημένος ἀπὸ σόγι δὲν εἶναι· (γελῶντας) τόνε βροῆκες, ἢ ἀκόμα;

ΔΕΣΠΩ

Τῆς μάννας ὁ νοῦς κι ἀπὸ τ' αἰτοῦ τὸ μάτι πηγαίνει πιὸ μακριά. Καὶ τί σ' ἔκαμε, παιδί μου, νὰ διαλέξης τοῦ μακαρίτη τοῦ παπᾶ Χαραλάμπη τὸ γιού;

ΑΡΕΤΟΥΛΑ

Μάννα, γιατί νὰ σοῦ τὸ κρατήσω κρυφό, ποῦ δὲ φταίγω. Ὁ ἴδιος ἦρθε δεύτερη φορὰ ἀπόψε στὸ περιθόλι καὶ μοῦ εἶπε πῶς μ' ἀγαπᾶ. Καὶ τοῦ πικρήθηκα νᾶρθη νὰ σέ βρῆ, γιατί ἐγὼ προξενήτρα δική μου δὲ γίνουμαι· καὶ τοῦ ἔκλεισα τὸ παράθυρο. —

ΔΕΣΠΩ (σηκώνεται ταραγμένη)

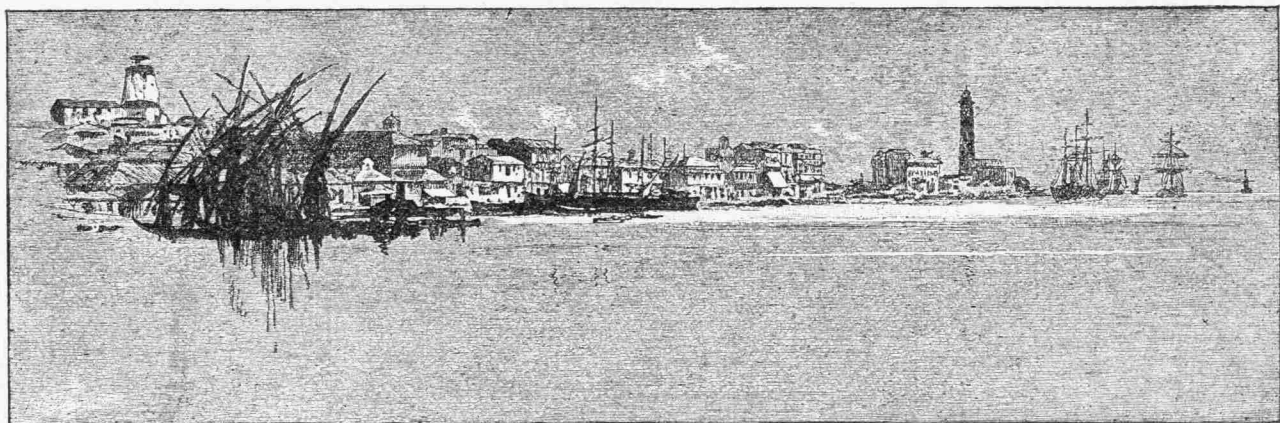
Θάρρος κι ἀδιαντροπιά του! Καὶ τόση ὦρα νὰ μὴ σοῦ τὸ λές! Καὶ νὰ μὴν τονε διώξης μὲ τίς φωνές σου, μόνο νὰ τοῦ μιλάς καὶ γιὰ προξενειές! Ἀθεόφοβη! Τί θὰ γίνουμ' ἂν τᾶκούση κι ὁ κόσμος!

ΑΡΕΤΟΥΛΑ

Ἦθελα, μάννα, μὰ δὲν μποροῦσα νὰ τονε διώξω, γιατί τονε λυπούμουν. Τὰ λόγια του εἶταν ἄκακα καὶ πονετικά· γιατί νὰ τοῦ πικρομιλήσω ἐγὼ! Καὶ μῆτε τοῦ γλυκομιλήσα. Στὴ μάννα μου τοῦ εἶπα νὰ πάη.

ΔΕΣΠΩ

Ἄχ, Ἀρετοῦλα, δὲν τὸν ἔμαθες ἀκόμα τὸν κόσμο, καὶ πῆγες καὶ μπῆκες σὲ παγίδα μεγάλη καὶ τρομερή. (Χτυπάει ἡ ξώπορτα). Πάρ' τὸ φανάρι, καὶ τρέχα ν' ἀνοιξῆς τὴν πόρτα. Πρέπει νὰ εἶναι τᾶδέροφια σου. Ἔστερα σοῦ μιλῶ γι' αὐτὴ τὴ δουλειά. Πρόσεχε μόνο νὰ μὴν τᾶκούση, καημένη, ὁ

Πόρτ Σάϊδ

Κωσταντής μας, γιατί χαθήκαμε. (Βγαίνει η 'Αρετούλα με τὸ φανάρι).

(Μοναχὴ τῆς ἡ ΔΕΣΠΩ)

Τόξερε πῶς δὲ θὰ τὸν ἀκούσουμε καὶ πῆγε στὸ κορίτσι ὁ ἀδιάντροπος, ποῦ ἀπὸ τὸ Θεὸ νὰ τὸ βρῆ! "Α δὲν εἶτανε γιὰ τὸ παιδί μου ποῦ τὸν πόνεσε καὶ μπορεῖ νὰ τὸ πάρῃ κατὰκαρδὰ, ἀπατῆ μου θὰ πῆ- γαινα νὰ τὸν πιάσω τὸν ἀθεόφοβο! Τὴν Κουταλιανὴ θὰ βάλω νὰ τονε φεβερῆξῃ. Μὰ ἡ ἀγάπη, δὲν εἶ- ναι μάτια μοναχὰ ποῦ δὲν ἔχει, δὲν ἔχει μῆτε αὐ- τιά. Μπορεῖ νὰ τὴν κλέψῃ κιόλας, καὶ μὲ τὸ ζόρι. Νὰ γυρίσω τοῦ Κωσταντῆ τὰ μυαλά, μποτζερ- γάτης, καὶ πάλι δὲ σώνει. "Ας κλείσω κάλλιο τὰ μάτια μου κι ἄς τῆνε δώσω σ' ὅποια θέλει, πρὶ νὰ μὰς βγοῦν καὶ μπόμπες στὴ μέση. 'Αλλοίμονο, σὰ λείπη ὁ ἀληθινὸς ὁ στύλος ἀπὸ τὸ σπιτί! Με- γάλο λόγο νὰ μὴν πῶ, μὰ δὲν τὴν εἶχε ὁ μακαρί- τῃς αὐτὴ τὴν καταραμένη τὴν περηφάνεια. Νὰ ζοῦσε κείνος, θὰ τὸ παίρναμε τὸ χρυσόκαρδο αὐτὸ παλικάρι, καὶ θὰ καταστάλαζε ἡ ψυχὴ μας. 'Α- κούγω ἀντρίκιες φωνές καὶ γέλοια. Πρέπει νὰ ἤρθην.

ΣΚΗΝΗ Σ'

'Η ἴδια.

Μπαίνε: ΚΩΣΤΑΝΤΗΣ, ΣΑΡΑΝΤΗΣ, ΚΡΑΛΗΣ

ΔΕΣΠΩ

Καλῶς τους, καὶ πάλι καλῶς τους! Μὰς ἀργή- σετε, γιὰ νὰ μὰς φέρετε κ' ἓνα λεβέντη μαζί σας. 'Απὸ τὸ γελαζοῦμενο πρόσωπό του τὸ ξέρω πῶς εἶ- ναι ὁ φίλος τοῦ Κωσταντῆ μου, ὁ κύρ Κράλης, ἀπὸ τὴ Βαβυλώνα.

ΚΡΑΛΗΣ

Καλὰ τὸ μάντεψες, ἀρχόντισσά μου. Μ' ἔφεραν τὰ γλυκοαἰμάτα τὰ παιδιά σου νὰ σὰς δῶ καὶ νὰ σὰς γνωρίσω, μιά κ' ἦρθα στὰ μέρη σας.

ΔΕΣΠΩ

Καὶ γιὰ νὰ μὴν ἐρθῆτε ἀπὸ τὰ χτέες; Ποιὸς ξέρει τί πατινάδες ἐκεῖ στὴ χώρα! Μὰ ἔχουμε δὰ καὶ μεῖς ἐξοχές καὶ παιχινίδια, κι ὅσο γιὰ κρύες βρυσούλες καὶ περιβόλια, ὄρεξῃ νᾶχετε. Θαρρῶ πῶς εἰ δυὸ χουβαρντάδες μου φαῖνε. "Αν εἴχετε μαζί

σας τὸν Κωσταντῆ, θὰ σὰς ἔφερνε ἴσα στὸ καλὸ μας χωριό.

ΚΩΣΤΑΝΤΗΣ

Κράλη, τὴ βλέπεις τὴ μάννα μου. Σοῦ τὰ εἶπα χίλιες φορές. Αὐτές εἰ μαννάδες, σὰ δὲν ἔχουν τὰ παιδιὰ τους δεμένα νὰ τὰ τραβοῦνε σὰ σκυλάκια μαζί τους, ἡσυχία δὲν ἔχουνε. Μὰ τώρα δὲν μπορῶ νὰ πῶ πῶς δὲν ἔχει καὶ δικιο. Δὲν μπόρεσα νὰ κα- τεβῶ ἀπατὸς μου στὴ χώρα, κι ἄρχιζα νὰ φοβῶ- μαι πῶς θὰ μὰς ξεφύγῃς πάλι δίχως νὰ σ' ἀξιο- θοῦμε στὸ σπιτικό μας. Μόνο ποῦ γλιγωρα θὰ μ' ἔχῃς πάλι στὴ Βαβυλώνα.

ΔΕΣΠΩ

Στὴ Βαβυλώνα! Χριστὲ καὶ Παναγιὰ!

ΚΩΣΤΑΝΤΗΣ

Νά τα! Δὲ σοῦ τᾶλεγα; Μπορεῖ τώρα νᾶχουμε καὶ μυρολόγια, ἂν ἀγαπᾶς! Κ' ἔτσι θὰ πουληθοῦν εἰ καρποί μας, καὶ θὰ βγάλουμε καὶ παράδες.

ΣΑΡΑΝΤΗΣ

Αἶ, μάννα, ἐμεῖς πεινοῦμε. Πᾶμε νᾶλλάξουμε τώρα, κ' ὕστερα μιλοῦμε καὶ γιὰ τὴ Βαβυλώνα. 'Ο Θανάσης πῆγε νὰ κοιτάξῃ τὰ ζᾶ, καὶ γλιγωρα ἔρχεται. "Ελα, Κράλη, γιὰ τὴ ξεκολλημὸ δὲ θὰ βρῆς. (Βγαίνει Σαράντης καὶ Κράλης).

ΣΚΗΝΗ Ζ'

'Η ἴδια.

ΔΕΣΠΩ, ΚΩΣΤΑΝΤΗΣ, ὕστερα ΘΑΝΑΣΗΣ

ΚΩΣΤΑΝΤΗΣ

Αἶ, πῶς σοῦ φαίνεται; Εἶχα δικιο, ἢ ὄχι; Εἶδες τέτοιο λεβέντη ποτέ σου;

ΔΕΣΠΩ

Καλὸς κι ἄξιος μοῦ φαίνεται, Κωσταντῆ μου. "Αν τὸ ρωτᾶς ὅμως αὐτὸ γιὰ τὴν 'Αρετούλα μας, δύσκολο τὸ βλέπω, ν' ἀρῆσῃ τὴ Βαβυλώνα καὶ τίς ἀρχοντιές του, καὶ νᾶρθῃ νὰ φυλακιστῇ στὸ χω- ριό μας.

ΚΩΣΤΑΝΤΗΣ

Νᾶρθῃ καὶ νὰ φυλακιστῇ! Κεὶ ποιὸς τὸ εἶπε! 'Αμὲ καὶ τί θαρρεῖς πῶς ὄνειρεύομαι τόσα χρόνια ἄλλο, παρὰ νᾶχω δικό μου σπιτικό στὴ Βαβυλώνα,

τῆς ἀδερφῆς μου τὸ σπίτι, καὶ νὰ κάνω κονάκι, ποῦ χρόνος δὲν περνᾷ δίχως νὰ πλανιέμαι στὰ μακρινὰ ἐκεῖνα τὰ μέρη. Νὰ σοῦ πῶ, μάννα, τὰ βαρέθηκα πιά τὰ χάνια τῆς ξενιτειᾶς. Θέλω, σὰν πηγαίνω, νὰ βρίσκω δικό μου σπίτι. Ὡς τώρα εἶχα τοῦ Κράλη τάρχοντικό, μὰ κι αὐτὸς παντρεύεται ἀλλοῦ αὔριο, καὶ τονε χάνω. Σὰν ἔχω ἐκεῖ τὴν Ἀρετοῦλα μὲ τὰ παιδάκια τῆς καὶ πηγαينوέρχομαι, θὰ εἶσαι καὶ σὺ πιὸ κοντὰ τῆς, ποῦ θὰ τὴ βλέπω γιὰ λόγου σου, θᾶχω καὶ γὼ παρηγοριά μὲς στὰ ξένα.

ΔΕΣΠΩ

Φρόνιμος εἶσαι, Κωσταντῆ, κι ἄσκημ' ἀπολογῆθης. Στὸν ἄμμο πηγαίνεις καὶ θεμελιώνεις τὰ στερεὰ τῆς μάννας σου καὶ τῆς ἀδερφῆς σου, κι ἀφίνεις τὴν τύχη νὰ παίξῃ κατόπι μαζὶ τους, τὸν ἄνεμο νὰ τις παίρῃ καὶ νὰ τις σκορπάῃ. Ἡ πίκρα τοῦ χωρισμοῦ πῶς θὰ εἶναι θάνατος γιὰ τὰ μένα, δὲ λέγω τίποτις. Ἴσως τὸ συνηθίσω κι αὐτὸ τὸ φαρμάκι μὲ τὸν καιρὸ, σὰ συλλογιέμαι πῶς εἶναι καὶ γιὰ δικό σου καλὸ. Μὰ ἂν τύχῃ κ' ἔρθῃ θανατικό, ἂν τύχῃ καὶ μπῆ ἀρρώστια μέσα σ' αὐτὸ τὸ σπίτι καὶ τὸ ρημάξῃ, καὶ πολεμῶ μοναχὴ μὲ τὸ χάρο, καὶ γυρίζω τὰ μισοσβυσμένα μου μάτια νὰ δῶ ἓνα χαμόγελο πλάγι μου, ν' ἀκούσω μιὰ προσευκὴ, ν' ἀπλώσω τὸ μαραμένο μου χέρι καὶ νὰ ψάξω ἓνα χέρι χαδευτικό, —ποιὸς θὰ μοῦ τῆνε φέρῃ πίσω τὴν Ἀρετοῦλα μου;

ΚΩΣΤΑΝΤΗΣ

Ἐγὼ θὰ σοῦ τῆνε φέρω! Τὸ Θεὸ σοῦ βάζω ἐγγυτὴ καὶ τοὺς ἅγιους μαρτύρους, πῶς ἂν τύχῃ κ' ἔρθῃ πίκρα γιὰ χαρά, ἂν τύχῃ κ' ἔρθῃ ἀρρώστια, ὁ Χάρος νὰ τῷχει τριγυρισμένο τὸ σπιτικό μας, στὰ δόντια του μέσα νὰ σπαρταροῦμε, στὴ μαύρη τῆ γῆς νὰ μᾶς σέρῃ, τὰ σπλάγχνα τῆς νὰ μᾶς τρῶνε, πάλι θὰ κάμω ζωὴ καὶ φτερά καὶ θὰ σοῦ τῆνε φέρω τὴν Ἀρετοῦλα.

ΔΕΣΠΩ

Ἐχουν τὰ λόγια σου τῆς μοίρας τὴ δύναμη, κι ἄς γείνη τὸ θέλημά σου, παιδί μου. Γραφτὸ τῆς εἶναι τῆς μάννας νὰ φέρῃ στὸν κόσμο χαρές, καὶ νὰ καταπίνῃ φαρμάκια. Γεννάς, ἀναθρέφεις, καὶ χάνεις! Βλέπω καὶ δὲν βλέπω τὸ σύννεφο ποῦ μαυρίζει μπροστά μου. Ἡ ψυχὴ μας δὲν τις χωρεῖ τις μεγάλες τις συμφορές. Ἄν τις χωροῦσε, θὰ γίνοντανε μύρια κομμάτια τὰ σωθικά μας μὲ τὸνομα τοῦ κακοῦ μοναχά. Οἱ μέρες καὶ τὰ χρόνια τοῦ χωρισμοῦ θὰ τὴν κατασταλάξουνε λίγη λίγη τὴν πίκρα, κ' ἔτσι θὰ χωρέσῃ μὲς στὴν καρδιά μου. Ἐσεῖς θὰ τὴ χαιρέσετε τὴ μοναχική μου, καὶ γὼ θὰ σιγολυώνω μέσα σ' αὐτοὺς τοὺς ἔρμους τοὺς τοίχους.

ΚΩΣΤΑΝΤΗΣ

Αἱ, μάννα, μυρολόγια θάρχισουμε τώρα, ποῦ ἔχουμε καὶ μουσαφίρη στὸ σπίτι;

ΔΕΣΠΩ

Ἄχ, καὶ μᾶς μουσαφιεῖ ἀνάκουστα βάσανα.

ΚΩΣΤΑΝΤΗΣ

Μὰ καὶ νὰ τὴ δῆς τὴν Ἀρετοῦλα σου νύφη, κι ὅλα Πηράδες θὰ σοῦ φαίνονται πάλι. Ἐτσι εἶ-

στε σεῖς οἱ μαννάδες. Ἀπὸ μέσα χαιρέστε, καὶ ἄκρια χύνετε. Ὡς τόσο ἡ Ἀρετοῦλα ποῦ εἶναι; Τῶστριψε, ἄμα σήκωσα τὸ φανάρι γιὰ νὰ τὴν καλοῦ ὁ γαμπρός. Πρέπει νὰ πῆγε νὰ στολιστῆ.

ΔΕΣΠΩ

Θὰ βγῆ μὲ τὴν ὥρα τῆς, σὰ χρειαστοῦμε τὸ δίσκο. Ὅλα θὰ γείνουνε μὲ τὴν τάξη τους. Πάγω ἀπατῆ μου νὰ τῆς πῶ τὰ ξαφνικά τὰ μαντάτα, ὥσπου νὰ τοιμαστοῦν κ' οἱ ἄλλοι γιὰ τὸ πρωτάκουστο αὐτὸ φαγοπότι. (Βγαίνει).

ΚΩΣΤΑΝΤΗΣ (μοναχός).

Ἡ δουλειὰ ἔγεινε. Τῆς φάνηκε βαρὺ τῆς γριᾶς, μὰ πάλι καλὰ βάσταξε. Τώρα καιρὸς δὲν μᾶς μένει. Ἀπόψε τὰ παιχνίδια, κι αὔριο τὴ στεφάνωση κιόλας. Ὁ Κράλης ξεκινᾷ τὴ δευτέρα, καὶ μοναχὸς δὲ θὰ φύγῃ. (Μπαίνει ὁ Θανάσης). Τὰ βόλεψες τᾶλογα, Θανάση; Κι ἄλλα θὰ χρειαστοῦμε γιὰ τὰ προικιά, μὰ στέλνουμε τὸν Κεριακό ἀπόψε καὶ μᾶς τὰ φέρνει ἀπὸ τὴ χώρα. Ἐσὺ τώρα νὰ πᾶς στὰ παιχνίδια.

ΘΑΝΑΣΗΣ

Νὰ μᾶς ζήσης, ποῦ μᾶς τὰ τέλειωσες μιὰ χαρὰ. Κ' εἶταν ὥρα μας, μὰ τὸ ναί, γιατί ὁ κόσμος ὄξω μᾶς τὴν πάντρεψε κιόλας, μὲ τὸν ἓναν καὶ μὲ τὸν ἄλλον.

ΚΩΣΤΑΝΤΗΣ

Ὁ κόσμος εἶναι καθρέφτης ποῦ βλέπεις μέσα τὸ νοῦ σου προτοῦ ν' ἀνοιξῆς τὸ στόμα σου καὶ νὰ μιλήσης. Ἐεχνᾶς καμιά φορὰ τὸ σκοπό σου; βγαίνεις καὶ τονε ρωτᾶς τὸν κόσμο τί ἔχεις νὰ πῆς ἢ νὰ κάμῃς. Σὲ παίρνει τότες ἀπὸ τὸ χέρι καὶ σὲ σέρνει σὲ μύριους γκρεμνοὺς ὁ καλοβουλος αὐτὸς κόσμος, ποῦ σ' ἀγαπάει κι ὅλο γιὰ τὸ καλὸ σου χολοσκάνει καὶ νοιάζεται. Ἐτσι τραβοῦν καὶ τὴ μισοζώντανη τὴ μυίγα τὰ μερμηγκία σὰν πέσουν ἀπάνω τῆς καὶ τῆνε κατρακυλοῦνε στὴ φωλιά τους νὰ κάμουν πανηγύρι τριγύρω τῆς. Ἄφινέ τον τὸν κόσμο, καὶ τρέχα στὰ παιχνίδια. Στάσου! Πηγαίνω γὼ σὲ λιγάκι. Σύρε σὺ τώρα νάλλαξῃς, νὰ φᾶμε, κ' ὕστερα. (Βγαίνουν).

ΣΚΗΝΗ Η'

Ταβέρνα. Ὁ Στεφανῆς κάθεται μοναχὸς του παρῆξω. Παλικάρια κι ἄλλοι χωριανοὶ παραμέσα.

ΣΤΕΦΑΝΗΣ, ΠΑΛΙΚΑΡΙΑ, ὕστερα ΚΩΣΤΑΝΤΗΣ, καὶ Βιολιτζῆδες.

Α' ΠΑΛΙΚΑΡΙ

Τράκα το καὶ σὺ, μωρὲ Στεφανῆ, τράκα το, κι ἄφινε τοὺς γέρους ποῦ παντρεύτηκαν κοπέλλες νὰ συλλογιτοῦνται. (Τὸν τραβᾷ παραμέσα). Ἐλα νὰ σὲ κερᾶσω, μωρὴ κλαμένη μου Παναγιᾶ, ποῦ διώχτεις τοὺς ποντικούς σὰ μᾶς ψάλλῃς Χερουβικό. Δὸς του ἓνα κρασί μωρὲ Γιάννη, αὐτονοῦ τοῦ μισοκακόμοιρου. Γλέντι δὲ θὰ δοῦμε ἄ δὲν τοῦ τανάψουμε κι αὐτονοῦ τὰ καντήλια. (Παίρνει ποτήρι καὶ τοῦ τὸ δίνει).

ΣΤΕΦΑΝΗΣ

Νὰ σὲ χαρῶ, δὲν μπορῶ. Ἄν εἴμουν καλὰ, μιὰ πλώσκα θᾶδειζα γιὰ χατίρι σου.

Β' ΠΑΛΙΚΑΡΙ

Μὴν τὸν ἀκούς τὸ μαριόλο, κ' ἔχει πολλὰ ἢ σκούφια του μέσα. Εἶναι σιγανὸ ποτάμι, καὶ μὴ σὲ μέλη. Μοῦ τὰ εἶπε ὄλα μιὰ ψυχὴ ποῦ σὲ εἶδε ἀπόψε, μωρὲ θεομπαιχτή, κι ἄ δὲν πιῆς τὸ κρασί, σοῦ τὰ βγάλῶ, κηημένε. (Ὁ Στεφανῆς κάνει νὰ φύγη). Βάστα τονε, γειά σου, δὲν ἔχει νὰ φύγη. Θὰ τὸ πιῇ τὸ κρασί κ' ὕστερα θὰ μᾶς τραγουδήσῃ κιόλας τὰναγνωστάκι.

ΣΤΕΦΑΝΗΣ

Ἀφήστε με, νὰ σᾶς χαρῶ, κ' εἶμαι ἀνείμπορος.

Β' ΠΑΛΙΚΑΡΙ

Ἐσύ ἄρρωστος, κατεργάρη; Τίνος τὰ ψάλλεις αὐτά; Τάχα νὰ σὲ χτύπησ' ἡ πούλια ἐκεῖ ἀνάμεσα στὶς πορτοκαλιές;

Α' ΠΑΛΙΚΑΡΙ

Πιές το, καψούλη, καὶ τῶχουσα πάνω σου. (Ὁ Στεφανῆς πίνει).

Β' ΠΑΛΙΚΑΡΙ

Μὲ τίς υγιείες σου. Ἔλα, τὸ τραγουδι τώρα.

ΟΛΟΙ (γελῶντας).

Τὸ τραγουδι! τὸ τραγουδι!

ΣΤΕΦΑΝΗΣ

Μά, παιδιὰ μου, δὲν ἔχω φωνὴ γιὰ τραγουδι.

Β' ΠΑΛΙΚΑΡΙ

Φωνὴ δὲν ἔχεις; Μωρὲ καὶ ποιὸς εἶναι ποῦ μᾶς φυλάγει ὡς τὸ μεσημέρι στὴν ἐκκλησιά; (τοῦ κρυφομιλάει): Ἔλα, τραγουδα νὰ ξεσκάσης, κηημένε, δὲν τοὺς τὸ λέγω, καὶ μὴ φοβάσαι.

Γ' ΠΑΛΙΚΑΡΙ

Ἄλλο ἓνα κρασί θέλει, λέει. Κρασί, κρασί φέρτε του! (Τοῦ φέρνουν ποτήρι).

ΣΤΕΦΑΝΗΣ

Ἐσεῖς βαλθῆκατε στὰ καλά νὰ μὲ μεθύσετε ἀπόψε. (Πίνει).

ΟΛΟΙ

Τὸ τραγουδι τώρα, τὸ τραγουδι! (τοῦ φέρνουν ταμπουρά).

ΣΤΕΦΑΝΗΣ (μοναχὸς του).

Βαρειά καὶ πληγωμένη καρδιά, τραγουδα τους νὰ κάμουμε γλέντι τὰ βάσανά σου. (Παίρνει τὸν ταμπουρά καὶ τραγουδαίει):

Ἀπὸ τὴ μάνα τὸ μωρό,
Ἀπὸ τὴ γῆς βγαίνει λουλούδι,
Ἀπ' τὸ πηγάδι τὸ νερό,
Κι ἀπ' τὴν ἀγάπη τὸ τραγουδι.

ΟΛΟΙ (τραγουδοῦν).

Κι ἀπ' τὴν ἀγάπη τὸ τραγουδι.

ΣΤΕΦΑΝΗΣ

Μὰ τὸ τραγουδι ὅσο γλυκό,
Ὅσο χαρόκαρδο κι ἄ βγαίνει,
Ἐχει ἓνα μάγιο μυστικό,
Ἢ γλύκα του νὰ σὲ πικραίνει.

ΟΛΟΙ

Ἢ γλύκα του νὰ σὲ πικραίνει.

(Μπαίνει ὁ Κωσταντῆς).

ΚΩΣΤΑΝΤΗΣ

Γιὰ σᾶς, παιδιὰ, κι ἀκονίζετε τᾶρματά σας καὶ γι' ἄλλο ξεφάντωμα.

Α' ΠΑΛΙΚΑΡΙ

Γειά σου, ἀφεντικό, ἀλέστα ὄλοι μας γιὰ τὴν ἀφεντεία σου.

ΚΩΣΤΑΝΤΗΣ

Ἀπόψε γίνεται ὁ ἀρραβῶνας τῆς ἀδερφῆς μου μὲ τὸν κύρ Κράλη ἀπὸ τὴ Βαβυλώνα καὶ βάλτε φωτιά νὰ καῖ!

ΟΛΟΙ (σηκώνονται καὶ φωνάζουν).

Ἄς καῖ, κι ὁ κύρ Κωστάκης νὰ εἶναι καλά!

ΣΤΕΦΑΝΗΣ (μοναχὸς του).

Ποῦθε κατέβηκες, ἀστροπελέκι μου, καὶ δὲ σ' ἐνοιωσα, ὅσπου τὴν κομματίασες τὴν καρδιά μου; Ποῦθε πρόβαλες, ἀνεμοστρόβιλε, καὶ μοῦ τὸν πῆρες τὸ νοῦ μου; Νὰ φύγω, νὰ φύγω ἀπ' αὐτὴ τὴ φωτιά, ποῦ μὲ τριγυρνᾷ καὶ μὲ πνίγει. Νὰ μὴν τὰκούγω τὰ λόγια τους ποῦ σὰν ὀχιές μὲ σαγκάουνε. (Βγαίνει).

ΚΩΣΤΑΝΤΗΣ

Φέρε τῶν παιδιῶν κρασί μπρούσικο, Γιάννη, καὶ πὲς τοῦ κύρ Μήτρου νὰ τὰ κουρντίση, κ' ἴσια στὸ δικό μας μὲ τὰ παιχνίδια!

ΟΛΟΙ (πίνοντας)

Καλὰ στεφανώματτα, ἀφεντικό, καὶ νὰ σοῦ ζήσουνε, νὰ γεράσουνε!

("Ἐρχεται Βιολιτζῆς καὶ Λαγουτατζῆς)

ΚΩΣΤΑΝΤΗΣ

Μπρός, παιχνίδια, καὶ πίσω, παλικάρια!

(Βγαίνουνε τραγουδοῦντας στὸ σκοπὸ τῶν παιχνιδιῶν):

Μιὰ πέρδικα, — μιὰ πέρδικα μονακριβή,
Τὴν εἶχε ἡ μά — τὴν εἶχε ἡ μάνα στὸ κλουβί,
"Ἐρχετ' ἄγουρος τὴν παίρνει,
Καὶ στὰ ξένα τὴνε φέρνει.
Στὰ ξένα καί, — στὰ ξένα καὶ στὰ μακοινά,
Διαβγαίνουν γῶ — διαβγαίνουν γῶρες καὶ βουναί,
Μὰ δὲ βρῆκανε κονάκι
Σὰν κι αὐτὸ τὸ χωριουδάκι.

["Ἐπεται συνέχεια]

Α. Ε.

Τὰ κάτωθι δημοσιευόμενα δύο «Ποιήματα ἐν πεζῷ λόγῳ» ἐστάλησαν πρὸς τὴν Ἑστίαν ὑπὸ σοφοῦ Γερμανοῦ Ἑλληγιστοῦ μεταφρασθέντα ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ πρωτοτύπου τῆς Κυρίας Λίσβεθ Λίνδεμανν. Δημοσιεύονται δὲ ἄνευ τῆς ἐλαχίστης μεταβολῆς, ἀπαράλλακτα ὅπως ἐστάλησαν, ὡς ἀπόδειξις τῆς εὐχερείας καὶ χάριτος μεθ' ἧς ὁ διαπρεπῆς τῆς Ἑστίας φίλος χειρίζεται τὴν δημῳδὴ ἡμῶν γλώσσαν. Σ. τ. Δ.

ΒΑΣΙΛΕΜΑ ΗΛΙΟΥ

Ὀλάνοιχτα εἶναι τὰ παράθυρα καὶ ἀπ' τὸ κρεβάτι μου ἔχω τὴ θεωρίαν τοῦ παλιοῦ καμπαναριοῦ, ποῦ ἐλόγυρα πετοῦν τὰ χελιδόνια. Κοίτομαι ἄρρωσθη ἔς τὸ κρεβάτι, κακὰ εἶναι τὸ σῶμά μου, κακὰ καὶ ἡ ψυχὴ μου. Καὶ τώρα, ποῦ κυττάω πέρα ἔς τὰ χελιδόνια, ἡ ἐνθύμηση μοῦ ἔρχεται ἔς τὸ νοῦ.

Βλέπω μιὰ κόρη δεκατεσσάρων, δεκαπέντε χρόνων μὲ μακρὰς καστανὰς πλεξούδες. Στέκεται σὲ παράθυρο μὲ περγουντιὰς τριγύρω ἔς τὸ γονικό της σπίτι· ὁ ἥλιος βασιλεύει καὶ τὰ χελιδόνια πετᾶν ἐδῶ καὶ κεῖ, ἀπαράλλακτα, ὅπως τὰ βλέπω τώρα.